

VSEBINA

ZNANSTVENI RECENZII	II
AVTORJI IN AVTORICE	XIV
UVOD	XVIII
PRVO POGLAVJE	
NAVAJANJE SVETEGA PISMA	1
1.1 <i>Navajanje Svetega pisma</i>	2
1.1.1 Okrajšave svetopisemskih knjig	2
1.1.2 Okrajšave svetopisemskih knjig po abecednem redu	5
1.2 <i>Navajanje svetopisemskih besedil</i>	7
1.2.1 Navajanje svetopisemskih besedil slovenskih prevodov	7
1.2.2 Navajanje svetopisemskih besedil nekaterih tujih prevodov	8
1.2.3 Navajanje slovenskih izdaj Svetega pisma	9
1.2.4 Navajanje prvotnih virov svetopisemskega besedila	12
1.2.4.1 Hebrejska Stara zaveza	12
1.2.4.2 Grška Stara zaveza	15
1.2.4.3 Grška Nova zaveza	15
1.2.4.4 Latinski prevodi Svetega pisma	16
1.2.5 Nekateri drugi prevodi	17

1.3	<i>Pripomočki za raziskovanje Svetega pisma</i>	18
1.3.1	Konkordance	18
1.3.2	Statistika	21
1.3.3	Sinopse	21
1.3.4	Slovarji (za hebrejščino, aramejščino in sirščino)	22
1.3.5	Slovarji (za grščino)	25
1.3.6	Slovnice (za hebrejščino, aramejščino in grščino)	27
1.3.7	Leksikoni in enciklopedije	29
1.3.8	Biblična geografija in arheologija	32
1.3.9	Stari Bližnji vzhod	33
1.3.10	Elektronski pripomočki in spletne strani	34

DRUGO POGLAVJE

NAVAJANJE MRTVOMORSKIH ROKOPISOV, RABINSKIH BESEDIL IN APOKRIFOV

2.1	<i>Navajanje mrtvomorskih rokopisov</i>	40
2.1.1	Seznam okrajšav mrtvomorskih rokopisov	40
2.1.2	Navajanje mrtvomorskih rokopisov	46
2.1.3	Pripomočki za raziskovanje mrtvomorskih rokopisov	50
2.1.3.1	Seznami mrtvomorskih rokopisov in vstopna referenčna dela	51
2.1.3.2	Konkordance	53
2.1.3.3	Zbirke, serije	53
2.1.3.4	Sinteze in tematski pregledi	54

2.1.3.5	Elektronski pripomočki in spletne strani	55
2.1.3.6	Slovenska dela	57
2.2	<i>Navajanje rabinskih besedil</i>	62
2.2.1	Seznam okrajšav rabinskih besedil	62
2.2.2	Navajanje rabinskih besedil	75
2.2.3	Pripomočki za raziskovanje rabinskih besedil	76
2.2.3.1	Uvodna dela v študij rabinske literature	76
2.2.3.2	Mišna	77
2.2.3.3	Tosefta	78
2.2.3.4	Jeruzalemski Talmud	79
2.2.3.5	Babilonski Talmud	80
2.2.3.6	Midraši	81
2.2.3.7	Spletne strani	82
2.3	<i>Navajanje apokrifov</i>	86
2.3.1	Navajanje starozaveznih apokrifov	86
2.3.1.1	Terminologija	86
2.3.1.2	Seznam okrajšav starozaveznih apokrifov	89
2.3.1.3	Navajanje starozaveznih apokrifov	92
2.3.1.4	Pripomočki za raziskovanje starozaveznih apokrifov	92
2.3.1.4.1	Viri	92
2.3.1.4.2	Uvodna dela	95
2.3.1.4.3	Prevodi s kratkimi opisi	97
2.3.1.4.4	Slovenski prevodi	98
2.3.2	Navajanje novozaveznih apokrifov	102
2.3.2.1	Terminologija	102
2.3.2.2	Seznam okrajšav novozaveznih apokrifov	105

2.3.2.3	Navajanje novozaveznih apokrifov	112
2.3.2.4	Pripomočki za raziskovanje novozaveznih apokrifov	113
2.3.2.4.1	Izdaje apokrifov	113
2.3.2.4.2	Prevodi apokrifov v moderne jezike	117
2.3.2.4.3	Prevodi in študije v slovenščini	119
2.3.2.4.4	Uvodi v apokrifno literaturo	120
2.3.2.4.5	Zbirke	123
2.3.2.4.6	Spletne strani	125

TRETJE POGLAVJE

NAVAJANJE IN RAZISKOVANJE ZGODNJEKRŠČANSKIH/ PATRISTIČNIH VIROV

127

3.1 *Metodološki uvod*

128

3.1.1 Zgodovinski pregled vede

131

3.1.2 Sodobni trendi raziskovanja

135

3.1.3 Pomožne vede

140

3.1.3.1 Historiografija

140

3.1.3.2 Filologija

141

3.1.4 Pristopi in metode v patrističnem raziskovanju

143

3.1.4.1 Pristopi

143

3.1.4.2 Metoda

145

3.1.4.3 Metodološke nevarnosti

146

3.1.4.4 Naloge patrološkega raziskovanja

147

3.2 *Seznam okrajšav zgodnjekrščanskih virov*

150

3.2.1 Grška besedila

151

3.2.2	Latinska besedila	169
3.3	<i>Navajanje zgodnjekrščanskih virov</i>	184
3.3.1	Navajanje latinskih zgodnjekrščanskih virov	185
3.3.2	Navajanje grških in bizantinskih zgodnjekrščanskih virov	186
3.4	<i>Pripomočki za raziskovanje zgodnjekrščanskih virov</i>	186
3.4.1	Slovarji, leksikoni in enciklopedije	187
3.4.2	Pregledi zgodovine zgodnjekrščanske literature	191
3.4.3	Zbirke primarnih izdaj besedil	195
3.4.4	Zbirke prevodov besedil	197
3.4.5	Referenčna dela	203
3.4.6	Strokovne revije in monografske serije	204
3.4.7	Elektronski pripomočki in spletne strani	206

ČETRTO POGLAVJE

TEMELJNA NAČELA TRANSLITERACIJE 213

4.1	<i>Svetopisemska hebrejščina</i>	214
4.1.1	Akademski sistem transliteracije (Lambdin)	214
4.1.2	Strokovni sistem transliteracije (Society of Biblical Literature)	216
4.2	<i>Stara grščina</i>	220
4.2.1	Akademski sistem transliteracije (Society of Biblical Literature)	220

4.2.2	Strokovni sistem transliteracije	222
4.3	<i>Arabsčina</i>	226
4.3.1	Akademski sistem transliteracije (Brill)	226
4.3.2	Navajanje Korana	229
4.4	<i>Sirščina</i>	232
4.5	<i>Koptščina</i>	236

PETO POGLAVJE

LITERARNE ZVRSTI IN RETORIČNE OBLIKE V SVETEM PISMU

5.1	<i>Uvod</i>	240
5.2	<i>Pomembnejše objave o literarnih in retoričnih oblikah v Svetem pismu</i>	243
5.2.1	Objave v tujih jezikih	243
5.2.2	Objave v slovenščini	250
5.3	<i>Slovar literarnih zvrsti in retoričnih oblik v Svetem pismu</i>	253
5.4	<i>Priporočena literatura z opisom del</i>	284

ŠESTO POGLAVJE

METODOLOGIJA

6.1	<i>Eksegetske metode</i>	292
6.1.1	Diahrono raziskovanje: zgodovinsko-kritične metode	295

6.1.1.1	Tekstna kritika [<i>Textskritik</i>]	297
6.1.1.2	Literarna kritika [<i>Literarkritik</i>]	297
6.1.1.3	Redakcijska kritika [<i>Redaktionskritik</i>]	298
6.1.1.4	Kritika prenosa besedila [<i>Überlieferungskritik</i>] in kritika virov [<i>Quellenkritik</i>]	299
6.1.1.5	Kritika literarnih oblik [<i>Formkritik</i>]	300
6.1.1.6	Kritika literarnih vrst [<i>Gattungskritik</i>]	300
6.1.1.7	Kritika tradicij [<i>Traditionskritik</i>]	301
6.2	<i>Sinhrono raziskovanje: literarnokritične metode</i>	303
6.2.1	Strukturalistične metode: semiotska analiza	303
6.2.2	Pripovedna analiza	306
6.2.3	Retorična analiza	315
6.3	<i>Različni pristopi k branju</i>	319
6.3.1	Pristopi, ki temeljijo na izročilu	319
6.3.2	Pristopi s pomočjo znanosti o človeku	323
6.3.3	Ideološki pristopi	325
6.4	<i>Hermenevtika</i>	328
6.4.1	Svetopisemska eksegeza v Cerkvi	329
6.4.2	Razvoj sodobne hermenevtične teorije	331
6.4.3	Hermenevtika in pomeni Svetega pisma	335
6.5	<i>Zaključek</i>	338

V začetku poglavja smo se ustavili ob temeljnem dogodku, Besedi, ki jo Bog namenja človeku in ga kliče v odnos. Izkušnja srečanja z Bogom, izražena in zapisana s podobami in v jeziku določenega prostora in časa, postaja za skupnost navdihnjena Beseda svetopisemskega besedila, ki oblikuje skupnost in jo vodi v srečanje z Besedo. Podobno umetniki s svojo primarno izkušnjo, izraženo preko danosti jezika in kulture, spreminjajo zgodovinsko danost in ji dajejo izkušnjo nadčasovnega. Sveto pismo tako ni stvar človeške projekcije ali individualne izkušnje odnosa z Bogom, temveč predstavlja resničnost srečanja z Besedo, tudi če je jezikovni izraz zgolj analogija tega primarnega srečanja, ki nas presega, a je hkrati tudi del nas.

Predstavili smo osnovne poteze različnih metod in pristopov, ki so se izoblikovali v preteklih stoletjih. Vsaka teh metod nosi pečat zgodovinskega razvoja človeške misli. Tako tudi metode, ki se ustavljajo ob zgodovinskih dejstvih ali pri zgodovinskih virih nastajanja besedil in njihovega predajanja kasnejšim rodovom, ne predstavljajo zadnjega momenta razumevanja besedil, saj ne moremo izkusiti pretekle izkušnje. Vstopanje v svet izvirnega jezika in kulture (izvirne izkušnje) ter razumevanje in odmevanje te izkušnje v različnih časovnih obdobjih ustvarjajo povezavo horizontov, kar potrjuje resničnost aktualne izkušnje in vstopanje v odnos z Besedo. Tako interpretacija ni zgolj filološka analiza ali eksistencialna hermenevtika, temveč odkrivanje duhovno-miselnega okvira, v katerem je delo nastalo, in še več, končna interpretacija teži k veri Cerkve, ki v preroškem jeziku izpoveduje navzočnost Boga v danem trenutku. (Grech 1986, 40–57)

Za pravo umevanje Svetega pisma je ključna vera v učlovečenje Božjega Sina, saj razodeva temeljno resnico, da Bog želi spregovoriti človeku preko človeške zgodovine. Kot pravi Pierre Gibert, sta za dosego pravega in resničnega umevanja Svetega pisma potrebna ravno učlovečenje in vera v učlovečenje kot pravi vodili, ki ne glede na metode, uporabljene skozi zgodovino, vodita bralca k temu cilju. (Gibert 1995, 238)

Monografija prinaša resnično obsežno in temeljito raziskavo, ki pomeni novo raven v predstavitvi teh virov in njihovih zakonitosti slovenskim bralcem ter bo generacijam prihodnjih študentov močno olajšala prve korake pri delu z njimi. Zasnovana je na interdisciplinarnem pristopu, skupina avtorjev, ki se ponaša s širokim strokovnim zaledjem, ponuja izčrpen pregled različnih teorij in vidikov, hkrati pa z jasnim slogom pisanja omogoča razumevanje tudi začetnikom.

— David Movrin

Knjiga Navajanje in raziskovanje svetopisemskih, judovskih in zgodnjekrščanskih pisnih virov predstavlja korisno i praktično pomagalo za biblijska i time povezana istraživanja. Zbog svoje praktičnosti i dosljednosti sigurno je jedinstveno djelo koje će omogućiti biblijskim, ali i drugim znanstvenicima, konkretna i izvanredna monografija za svakodnevnu upotrebu. Ovom monografijom obuhvaćeni su na jednome mjestu svi potrebni znanstveno-istraživački modeli i načini za biblijska istraživanja.

— Anđelo Maly